קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית

דף עבודה בעקבות רבי יהודה הנשיא (רבי)

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

להלן מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רבי יהודה הנשיא וארטבן מלך פרס (המרגלית והמזוזה) , מעובד במיוחד לבנים בכיתות ב׳-ד׳ בחינוך הדתי-לאומי. המערך נבנה בקפידה לפי עקרונות הסטוריטלינג, תוך שימוש בתיאורים חושיים, העצמת המתח הרגשי, והקפדה מוחלטת על כבוד התורה והחכמים.

הסיפור מנוקד במלואו כנדרש.

פְּתִיחָה: אַרְמוֹן הַזָּהָב וְהַמֶּלֶךְ הַגֵּאֶה

יָלָדִים, בּוֹאוּ נַפְלִיג בַּדִּמְיוֹן הַרְחֵק הַרְחֵק מִכָּאן. שְׁמָעוּ אֶת נְקִישׁוֹת הַפַּרְסוֹת שֶׁל אַלְפֵי סוּסִים אֲצִילִיִּים. הָרִיחוּ אֶת רֵיחַ הַבְּשָׂמִים, הַקִּנָּמוֹן וְהַוָּרֶד שֶׁנִּשָּׂא בָּאֲוִיר. אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאַרְמוֹנוֹ הָעֲנָק שֶׁל אַרְטַבָּן, מֶלֶךְ פָּרַס וּמָדַי.

אַרְטַבָּן הָיָה אֶחָד הַמְּלָכִים הָעֲשִׁירִים בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָם כֻּלּוֹ. בְּאַרְמוֹנוֹ הָיוּ עַמּוּדֵי שַׁיִשׁ לְבָנִים, כִּסְאוֹת מְצֻפִּים בְּזָהָב טָהוֹר, וַעֲבָדִים שֶׁהִסְתּוֹבְבוּ עִם מַגְּשֵׁי כֶּסֶף עֲמוּסִים בְּכָל טוּב.

בְּאוֹתָם יָמִים, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, חַי מַנְהִיגָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, גְּדוֹל הַדּוֹר וּנְשִׂיא הַסַּנְהֶדְרִין – רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא , שֶׁכֻּלָּם קָרְאוּ לוֹ פָּשׁוּט ״רַבִּי״. גַּם רַבִּי יְהוּדָה הָיָה עָשִׁיר מְאֹד בְּנַשְׁמִיּוּת. עַל שֻׁלְחָנוֹ תָּמִיד הָיָה שָׂפָע לְאָרֵחַ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וַעֲנִיִּים, אַךְ הוּא עַצְמוֹ הָיָה קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, שֶׁלֹּא נֶהֱנָה מֵהָעוֹלָם הַזֶּה אֲפִלּוּ בְּאֶצְבַּע קְטַנָּה; כָּל מַחְשָׁבוֹתָיו הָיוּ רַק בַּתּוֹרָה.

הַמֶּלֶךְ אַרְטַבָּן שָׁמַע מֵרָחוֹק עַל עָשְׁרוֹ וְחָכְמָתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא. יוֹם אֶחָד יָשַׁב אַרְטַבָּן עַל כִּסְאוֹ, גֵּאֶה בְּעַצְמוֹ, וְאָמַר לְשָׂרָיו: ״רַבִּי שֶׁל הַיְּהוּדִים עָשִׁיר? נִרְאֶה! אֲנִי אֶשְׁלַח לוֹ אֶת הָאוֹצָר הֵכִי יָקָר שֶׁיֵּשׁ לִי בְּכָל הַמַּמְלָכָה. נִרְאֶה אִם יֵשׁ לוֹ מַשֶּׁהוּ יָקָר מִזֶּה כְּדֵי לִשְׁלֹחַ לִי בַּחֲזָרָה!״.

הַמַּתָּנָה הַנּוֹצֶצֶת שֶׁל אַרְטַבָּן

אַרְטַבָּן יָרַד אֶל מַרְתְּפֵי הָאַרְמוֹן, פָּתַח כַּסָּפוֹת כְּבֵדוֹת מִבַּרְזֶל שֶׁחָרְקוּ בְּקוֹל עָמֹק, וְהוֹצִיא מִשָּׁם מַרְגָּלִית קְטַנָּה אַךְ עֲצוּמָה וּמַדְהִימָה. זֶה לֹא הָיָה סְתָם יַהֲלוֹם; הָיְתָה זוֹ מַרְגָּלִית (אֶבֶן טוֹבָה) נְדִירָה כָּל כָּךְ, שֶׁכְּשֶׁפָּתְחוּ אֶת הַקֻּפְסָא שֶׁלָּהּ, הִיא הֵאִירָה אֶת הַחֶדֶר הַחָשׁוּךְ כְּמוֹ שֶׁמֶשׁ לְבָנָה וְטָהוֹרָה!

הַשָּׂרִים עָמְדוּ מִסָּבִיב וְהַשְׁתָּאוּ מֵהַיֹּפִי וּמֵהַשׁוֹי שֶׁל הָאֶבֶן – מִי לֹא הָיָה רוֹצֶה בָּהּ? יָכְלוּ לִקְנוֹת בָּהּ עָרִים שְׁלֵמוֹת!

קָרָא הַמֶּלֶךְ לְשָׁלִיחַ, שָׂם אֶת הַמַּרְגָּלִית בְּתוֹךְ קֻפְסַת עֵץ נָדִיר, וְשָׁלַח פְּלֻגַּת חַיָּלִים שְׁלֵמָה חֲמוּשָׁה בַּחֲרָבוֹת וְרֹמְחִים לִשְׁמֹר עַל הָאֶבֶן בַּדֶּרֶךְ. ״סְעוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. תְּנוּ לְרַבִּי אֶת זֶה, וְנִרְאֶה אִם יוּכַל לְהַחְזִיר לִי אוֹצָר יָקָר מִמֶּנּוּ!״.

הָאוֹצָר מַגִּיעַ לְבֵית הַנָּשִׂיא

לְאַחַר מַסָּע אָרֹךְ וּמְסֻכָּן בַּמִּדְבָּר וּבָהָרִים, הִגִּיעוּ הַשְּׁלִיחִים לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא.

הֵם נִכְנְסוּ אֶל הֶחָצֵר. קוֹל לִמּוּד הַתּוֹרָה בָּקַע מִן הַחַלּוֹנוֹת, קוֹל מָתוֹק מִדְּבַשׁ. מִפְּנֵי כְּבוֹד הַמַּלְכוּת, קִבֵּל אוֹתָם רַבִּינוּ הַקָּדוֹשׁ בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת. הַשָּׁלִיחַ כָּרַע בֶּרֶךְ וְהִגִּישׁ אֶת קֻפְסַת הָעֵץ הַמְּפֹאֶרֶת.

״אַרְטַבָּן מֶלֶךְ פָּרַס שׁוֹלֵחַ לְךָ מִנְחָה!״ אָמַר הַשָּׁלִיחַ

כַּאֲשֶׁר נִפְתְּחָה הַקֻּפְסָה, נֶעֱצְרָה נְשִׁימָתָם שֶׁל תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים. מֵימֵיהֶם לֹא רָאוּ יֹפִי גַּשְׁמִי וְהָדָר כָּזֶה! עֵינֵיהֶם הֵסְנְוְרוּ. אַךְ רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא סָגַר בְּרֹגַע אֶת הַקֻּפְסָה, כְּמִי שֶׁרָאָה עֲרֵמַת אֲבָנִים פְּשׁוּטוֹת בָּרְחוֹב, וְאָמַר לַשָּׁלִיחַ: ״מְסֹר לְמַלְכְּךָ תּוֹדָה רַבָּה״.

עַכְשָׁו עָמְדָה בָּאֲוִיר שְׁאֵלָה גְּדוֹלָה: מָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִנְגֶּד? תַּלְמִידָיו חָשְׁבוּ: 'רַבִּי בְּוַדַּאי יִשְׁלַח לַמֶּלֶךְ מַרְתֵּף שָׁלֵם מָלֵא בְּתַכְשִׁיטִים, שְׁקָקִים שֶׁל מַטְבְּעוֹת תַּרְשִׁישׁ וְזָהָב!'

סימולציה של רבי יהודה הנשיא (רבי) • קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית

הַהַפְתָּעָה שֶׁל רַבִּינוּ הַקָּדוֹשׁ

אַךְ רַבִּי לֹא הָלַךְ לְחַדְרֵי הָאוֹצָרוֹת. הוּא הָלַךְ אֶל הַסּוֹפֵר סְתָ״ם. הוּא מָצָא קְלָף אֶחָד כָּשֵׁר וְטָהוֹר, שֶׁעָלָיו כְּתוּבוֹת שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת בָּאֲשׁוּרִית, מְגֻלְגָּלוֹת לְגָלִיל קָטָן.

כֵּן, יְלָדִים! קְלָף פָּשׁוּט שֶׁל מְזוּזָה!

רַבִּי לָקַח אֶת הַמְּזוּזָה, עָטַף אוֹתָהּ, וְהִגִּישׁ לַשָּׁלִיחַ. ״זֶה הָאוֹצָר שֶׁלִּי לַמֶּלֶךְ אַרְטַבָּן״.

הַשָּׁלִיחַ הָיָה הָמוּם. זֶה הַכֹּל? קְלָף קָטָן? אֲפִלּוּ לֹא מְשֻׁבָּץ בְּיַהֲלוֹמִים? אַךְ הוּא לֹא הֵעֵז לְהִתְוַכֵּחַ עִם נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, לָקַח אֶת הַחֲבִילָה הַקְּטַנָּה, קָרָא לַחַיָּלִים, וְרָכַב בַּחֲזָרָה לְפָרַס.

הַזַּעַם שֶׁל הַמֶּלֶךְ

כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַשָּׁלִיחַ לְאַרְמוֹן פָּרַס, אַרְטַבָּן יָשַׁב בְּמֻתָּח. ״מָה שָׁלַח לִי הֶחָכָם הַיְּהוּדִי? מַסֶּכֶת שֶׁל שַׁיִשׁ? כֶּתֶר מְשֻׁבָּץ סַפִּירִים?״. הוּא חָטַף בְּמְהִירוּת אֶת הַחֲבִילָה וּפָתַח אוֹתָהּ מִיָּד בִּידָיו!

כְּשֶׁעֵינָיו נָפְלוּ עַל הַקְּלָף הַמְּגֻלְגָּל, פָּנָיו הֶאֱדִימוּ. קָמְטֵי כַּעַס הֵחֵלּוּ לְמַלֵּא אֶת מִצְחוֹ. נְשִׁימוֹתָיו גָּבְרוּ.

״מָה זֶה?!״ צָעַק הַמֶּלֶךְ בְּקוֹל רוֹעֵם שֶׁהִרְעִיד אֶת הַשַּׁנְדְּלִירִים מִזְּכוּכִית. ״אֲנִי... אַרְטַבָּן, מֶלֶךְ הַמְּלָכִים... שָׁלַחְתִּי לוֹ מַרְגָּלִית שֶׁאֵין בְּכָל הָעוֹלָם עוֹד אַחַת כְּמוֹתָהּ מִלְּבַדָּהּ... וְהוּא שׁוֹלֵחַ לִי מַשֶּׁהוּ שֶׁשָּׁוֶה פְּרוּטָה אַחַת שֶׁל כֶּסֶף?! זוֹ חוּצְפָּה! זֶה זִלְזוּל!״.

הוּא קָרָא לַשָּׁלִיחַ וְצִוָּה עָלָיו: ״דַּהַר חֲזָרָה לְרַבִּי שֶׁל הַיְּהוּדִים, וֶאֱמֹר לוֹ דָּבָר אֶחָד: 'אֲנִי שָׁלַחְתִּי לְךָ אוֹצָר שֶׁאֵין לוֹ שִׁעוּר! וְאַתָּה שָׁלַחְתָּ לִי מַשֶּׁהוּ שֶׁשָּׁוֶה רַק מַטְבֵּעַ אֶחָד שֶׁל כֶּסֶף (פוֹלָר)?!' עַכְשָׁו, לַךְ!״.

הָאוֹצָר שֶׁשּׁוֹמֵר עָלֶיךָ

הַשָּׁלִיחַ חָזַר רָץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מַגִּיעַ נוֹשֵׁם וְנוֹשֵׁף לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּינוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא הֶעֱבִיר אֶת כַּעֲסוֹ שֶׁל מַלְכּוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא הִבִּיט בַּשָּׁלִיחַ. הוּא לֹא נִבְהַל. עֵינָיו שָׁפְעוּ קְדֵשָׁה, וְחִיּוּךְ שָׁלֵו וְחָכָם נָסוּךְ עַל שְׂפָתָיו.

וְאָז, הִשְׁמִיעַ רַבִּי אֶת הַתְּשׁוּבָה שֶׁחָרוּטָה לְעוֹלְמֵי עַד, תְּשׁוּבָה שֶׁהֵבִיכָה וְהֵאִירָה אֶת הַמֶּלֶךְ אַרְטַבָּן כְּאֶחָד:

״צֵא וֶאֱמֹר לְמַלְכְּךָ הָעָשִׁיר,״ אָמַר רַבִּי לְאַט וּבְבְהִירוּת, ״הֶחָפֵץ אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ לִי הוּא וַדַּאי יָקָר. אֲבָל... אַתָּה שָׁלַחְתָּ לִי מַתָּנָה כָּזוֹ – שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹר עָלֶיהָ ! אֲנִי צָרִיךְ חַיָּלִים, וְכַסָּפוֹת וְשׁוֹמְרִים בַּלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגְנְבוּ אוֹתָהּ מִמֶּנִּי.

אֲבָל אֲנִי... אֲנִי, אַרְטַבָּן יַקִּירִי, שָׁלַחְתִּי לְךָ אוֹצָר אֲמִתִּי, מַתָּנָה כָּזוֹ – שֶׁתִּשְׁמֹר הִיא עָלֶיךָ אֲפִלּוּ כְּשֶׁאַתָּה יָשֵׁן! ״ כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר הַפָּסוּק (בְּמִשְׁלֵי): 'בְּשָׁכְבְּךָ - תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ!'.״

כַּאֲשֶׁר שָׁמַע מֶלֶךְ פָּרַס אֶת הַתְּשׁוּבָה הַזּוֹ, לִבּוֹ נִדְהַם. לְפָתַע, כָּל עָשְׁרוֹ הַגַּשְׁמִי נִרְאָה לוֹ רֵיק מַמָּשׁ. עַכְשָׁו הוּא הֵבִין, שֶׁהָאוֹצָר שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת שֶׁנָּתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא נִתָּן לִמְדִידָה בְּכֶסֶף – מִפְּנֵי שֶׁזּוֹ עַצְמָהּ הַשְּׁמִירָה שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים עַל יְלָדָיו!

א. שְׁאֵלַת פְּתִיחָה (לְעוֹרֵר סַקְרָנוּת):

״ילדים, תארו לכם שאתם יכולים עכשיו לקבל איזו מתנה שתרצו – הדבר הכי יקר בעולם! מה הייתם מבקשים? (לתת לילדים לענות - כסף, מכונית, מטוס). היום נשמע על מלך עשיר מאוד ששלח לגדול הדור את האוצר הכי גדול שלו... אבל אתם לא תאמינו מה הוא קיבל בחזרה!״

ב. הֶעָרוֹת לְבַצּוּעַ וּסְטוֹרִיטֶלִינְג (קול וגוף):

ג. הַמְלָצוֹת לְמַצֶּגֶת (4 שקופיות, ללא פשרות על צניעות):

ד. פְּעִילוּת מְסַכֶּמֶת (הפנמה ביצירה/משחק):

מקורות: תלמוד ירושלמי , מסכת פאה, פרק א׳, הלכה א׳. מדרש בראשית רבה , פרשה ל״ה, ג׳. אזכורים נוספים בספרות האגדה (כע״ח חלק ד׳ 175) אודות עושרו של רבי יהודה הנשיא וקשריו עם מלך הערביים/פרס ארטבן.

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

א. בתחילת הסיפור נאמר: "להלן מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רבי יהודה הנשיא וארטבן מלך פרס (המרגלית והמזוזה), מעובד במיוחד לבנים בכיתות ב'-ד' בחינוך הדתי-לאומי." — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: "עַל שֻׁלְחָנוֹ תָּמִיד הָיָה שָׂפַע לְאֹרֵחַ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וַעֲנִיִּים, אַךְ הוּא עַצְמוֹ הָיָה קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, שֶׁלֹּא נֶהֱנָה מֵהָעוֹלָם הַזֶּה..."?

ג. כיצד הגיב רבי יהודה הנשיא (רבי) למצב המתואר: "לְאַחַר מַסָּע אָרֹךְ וּמְסֻכָּן בַּמִּדְבָּר וּבֶהָרִים, הִגִּיעוּ הַשְּׁלִיחִים לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא."?

ד. מה השתנה בין "הוּא מָצָא קְלָף אֶחָד כָּשֵׁר וְטָהוֹר, שֶׁעָלָיו כְּתוּבוֹת שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת בָּאַשּׁוּרִית, מְגֻלְגָּלוֹת..." לבין "עֵינָיו שָׂפְעוּ קְדֵשָׁה, וְחִיּוּךְ שָׂלֵו וְחָכָם נָסוּךְ עַל שְׂפָתָיו."?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: "לְפֶתַע, כָּל עָשְׁרוֹ הַגַּשְׁמִי נִרְאָה לוֹ רֵיק מַמָּשׁ."?

2. השלימו פרטים מדויקים מן הסיפור

א. להלן מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רבי יהודה הנשיא וארטבן מלך פרס (המרגלית והמזוזה) , מעובד במיוחד לבנים בכיתות ב׳-ד׳ בחינוך הדתי-_____.

ב. אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאַרְמוֹנוֹ הָעָנָק שֶׁל אַרְטַבָּן, מֶלֶךְ פָּרַס _____.

ג. עַל שֻׁלְחָנוֹ תָּמִיד הָיָה שָׂפַע לְאֹרַח תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וַעֲנִיִּים, אַךְ הוּא עַצְמוֹ הָיָה קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, שֶׁלֹּא נֶהֱנָה מֵהָעוֹלָם הַזֶּה אֶפִלּוּ בְּאֶצְבַּע _____!

ד. אַרְטַבָּן יָרַד אֶל מַרְתְּפֵי הָאַרְמוֹן, פָּתַח כַּסָּפוֹת כְּבֵדוֹת מִבַּרְזֶל שֶׁחָרְקוּ בְּקוֹל עָמֹק, וְהוֹצִיא מִשָּׁם מַרְגָּלִית קְטַנָּה אַךְ עֲצוּמָה _____.

ה. לְאַחַר מַסָּע אָרֹךְ וּמְסֻכָּן בַּמִּדְבָּר וּבָהָרִים, הִגִּיעוּ הַשְּׁלִיחִים לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה _____.

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאַרְמוֹנוֹ הָעָנָק שֶׁל אַרְטַבָּן, מֶלֶךְ פָּרַס וּמָדַי.	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: אַרְטַבָּן יָרַד אֶל מַרְתְּפֵי הָאַרְמוֹן, פָּתַח כַּסָּפוֹת כְּבֵדוֹת מִבַּרְזֶל שֶׁחָרְקוּ בְּקוֹל עָמֹק, וְהוֹצִיא מִשָּׁם מַרְגָּלִית קְטַנָּה אַךְ עֲצוּמָה…	□	□	
אַרְטַבָּן מֶלֶךְ פָּרַס שׁוֹלֵחַ לְךָ מִנְחָה!״ אָמַר הַשָּׁלִיחַ	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: הוּא חָטַף בְּמְהִירוּת אֶת הַחֲבִילָה וּפָתַח אוֹתָהּ מִיָּד בִּידָיו!	□	□	
אֲנִי צָרִיךְ חַיָּלִים, וְכַסָּפוֹת וְשׁוֹמְרִים בַּלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגְנְבוּ אוֹתָהּ מִמֶּנִּי.	□	□	

3. מה היה ראשון?

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ אַךְ רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא סָגַר בְּרֹגַע אֶת הַקֻּפְסָה, כְּמִי שֶׁרָאָה עֲרֵמַת אֲבָנִים פְּשׁוּטוֹת בָּרְחוֹב, וְאָמַר לַשָּׁלִיחַ: "מְסֹר...

□ להלן מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רבי יהודה הנשיא וארטבן מלך פרס (המרגלית והמזוזה) , מעובד במיוחד לבנים בכיתות ב׳-ד׳ בחינוך הדתי-לאומי.

□ הַמְלָצוֹת לְמַצֶּגֶת (4 שקופיות, ללא פשרות על צניעות):

□ נִרְאֶה אִם יֵשׁ לוֹ מַשֶּׁהוּ יָקָר מִזֶּה כְּדַי לִשְׁלֹחַ לִי בַּחֲזָרָה!".

□ וְאָז, הִשְׁמִיעַ רַבִּי אֶת הַהִתְּשׁוּבָה שֶׁחָרוּטָה לְעוֹלְמֵי עַד, תְּשׁוּבָה שֶׁהֵבִיכָה וְהֵאִירָה אֶת הַמֶּלֶךְ אַרְטַבָּן כְּאֶחָד:

לפני ואחרי

מה קרה לפני: "אַךְ רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא סָגַר בְּרֹגַע אֶת הַקֻּפְסָה, כְּמִי שֶׁרָאָה עֲרֵמַת אֲבָנִים פְּשׁוּטוֹת בָּרְחוֹב, וְאָמַר לַשָּׁלִיחַ: "מְסֹר..."?

מה קרה אחרי: "וְאָז, הִשְׁמִיעַ רַבִּי אֶת הַהִתְּשׁוּבָה שֶׁחָרוּטָה לְעוֹלְמֵי עַד, תְּשׁוּבָה שֶׁהֵבִיכָה וְהֵאִירָה אֶת הַמֶּלֶךְ אַרְטַבָּן כְּאֶחָד:"?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
אַרְטַבָּן יָרַד אֶל מַרְתְּפֵי הָאַרְמוֹן, פָּתַח כַּסָּפוֹת כְּבֵדוֹת מִבַּרְזֶל שֶׁחָרְקוּ בְּקוֹל עָמֹק, וְהוֹצִיא מִשָּׁם מַרְגָּלִית קְטַנָּה אַךְ...		
הוּא חָטַף בְּמְהִירוּת אֶת הַחֲבִילָה וּפָתַח אוֹתָהּ מִיָּד בִּידָיו!		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית" על רבי יהודה הנשיא (רבי)? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "אַרְטַבָּן מֶלֶךְ פָּרַס שׁוֹלֵחַ לְךָ מִנְחָה!" אָמַר הַשָּׁלִיחַ".

ג. אילו רבי יהודה הנשיא (רבי) לא היה פועל כפי שמתואר ב־"עֵינָיו שָׁפְעוּ קְדֵשָׁה, וְחִיּוּךְ שָׁלֵו וְחָכָם נָסוּךְ עַל שְׂפָתָיו." — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "לְפֶתַע, כָּל עָשְׂרוֹ הַגַּשְׁמִי נִרְאָה לוֹ רֵיק מַמָּשׁ." מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. להלן מערך חינוכי, רגשי ומרתק על רבי יהודה הנשיא וארטבן מלך פרס (המרגלית...

2. הַמֶּלֶךְ אַרְטַבָּן שָׁמַע מֵרָחוֹק עַל עָשְׁרוֹ וְחָכְמָתוֹ שֶׁל...

3. מִפְּנֵי כְּבוֹד הַמַּלְכוּת, קִבֵּל אוֹתָם רַבִּינוּ הַקָּדוֹשׁ...

4. אַךְ הוּא לֹא הֵעֵז לְהִתְוַכֵּחַ עִם נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, לָקַח אֶת…

סיפור 66 • רבי יהודה הנשיא (רבי) • קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית

5. אַתָּה שָׁלַחְתָּ לִי מַתָּנָה כָּזוֹ – שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹר…

6. הַמְלָצוֹת לְמַצֶּגֶת (4 שקופיות, ללא פשרות על צניעות):

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

סיפור 66 • רבי יהודה הנשיא (רבי) • קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע "לְאַחַר מַסָּע אָרֹךְ וּמְסֻכָּן בַּמִּדְבָּר וּבֶהָרִים, הִגִּיעוּ הַשְּׁלִיחִים לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה…".

☐ **מכתב:** כתבו לרבי יהודה הנשיא (רבי) בעקבות "הוּא חָטַף בְּמְהִירוּת אֶת הַחֲבִילָה וּפָתַח אוֹתָהּ מִיָּד בְּיָדָיו!".

☐ **דו־שיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני "אֲנִי צָרִיךְ חַיָּלִים, וְכַסָּפוֹת וְשׁוֹמְרִים בַּלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגְנְבוּ אוֹתָהּ מִמֶּנִּי.".

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה "קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית".

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
אַרְטַבָּן יָרַד אֶל מַרְתְּפֵי הָאַרְמוֹן, פָּתַח כַּסָּפוֹת כְּבֵדוֹת מִבַּרְזֶל שֶׁחָרְקוּ…		
עֵינָיו שָׁפְעוּ קְדֵשָׁה, וְחִיּוּךְ שָׂלֵו וְחָכָם נָסוּךְ עַל שְׂפָתָיו.		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה רבי יהודה הנשיא (רבי) פעל באירוע "הוּא מָצָא קְלָף אֶחָד כָּשֵׁר וְטָהוֹר, שֶׁעָלָיו כְּתוּבוֹת שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת בַּאֲשׁוּרִית, מְגֻלְגָּלוֹת לְגָלִיל קָטָן."?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של "קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית".

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מרבי יהודה הנשיא (רבי) ומן המעשה "קשריו עם המלך הערבי ארטבן — מזוזה מול מרגלית" למדתי ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15